

Arta bugetului personal

Proiect instituțional

Creșterea cunoștințelor și abilităților financiare în rândul
tinerilor din România

2026

Cuprins

Despre homo economicus	▶	3
Ce este bugetul?	▶	9
Situația fluxurilor de încasări și plăți	▶	14
Monitorizarea fluxului de plăți	▶	19
Întocmirea bugetului personal	▶	23
Cum economisim?	▶	25

Despre *homo economicus*

Zilnic trebuie să facem alegeri privind banii de care dispunem. Fie că este vorba de satisfacerea nevoilor de bază (ex., hrană), achitarea obligațiilor financiare față de alte entități (ex., plata utilităților, a întreținerii/chiriei, a abonamentelor, a ratelor la creditele bancare etc.), achiziționarea unor obiecte de mare valoare (ex., mașină, locuință) sau de realizarea unor dorințe (ex., petrecerea unei vacanțe în insule exotice), cu toții parcurgem, poate fără să conștientizăm, un proces decizional în urma căruia decidem ce să consumăm, economisim sau să investim. Practic, decidem asupra alocării resurselor financiare pe care le avem la dispoziție, iar alegerile noastre îndreaptă banii către cea mai bună, eficientă sau optimă utilizare, din perspectiva noastră. Teoretic, întreg acest proces ne transformă în *homo economicus* care este un concept utilizat în știința economică ce descrie un model simplificat de comportament uman care are la bază următoarele ipoteze:

- Raționalitatea indivizilor umani – deciziile pe care le adoptăm sunt logice și consecvente;
- Preocuparea pentru propriul interes – acționăm în sensul maximizării satisfacției sau beneficiilor personale;
- Informare completă – avem acces la toate informațiile relevante atunci când luăm deciziile;
- Consecvența preferințelor – alegerile pe care le facem urmăresc preferințe care sunt stabile în timp.

Astfel, dacă *homo economicus* are de ales între două produse, acesta îl va alege întotdeauna pe cel care îi aduce cea mai mare utilitate la cel mai mic cost. În esență, *homo economicus* este forma ideală a decidentului economic și financiar care face alegeri optime așa cum le înțelege știința economică clasică. Economia modernă, psihologia și științele comportamentale aduc în atenție aspecte care ne fac să înțelegem că deciziile noastre pot fi influențate de factori de natură umană în sensul că nu acționăm întotdeauna pe principii de raționalitate deoarece suntem supuși unor „distorsiuni” comportamentale. Una dintre aceste distorsiuni este reprezentată de excesul de încredere. Dacă alegerile noastre se bazează pe percepția proprie asupra nivelului de cunoștințe economice și financiare și abilităților noastre, atunci s-ar putea să introducem erori în procesul decizional. Vedeți exemplul următor!

Amicul nostru este student la o universitate de prestigiu. Părinții lui îl susțin financiar, plătindu-i taxa de școlarizare, care se ridică la o sumă importantă, precum și alte cheltuieli legate de întreținerea sa pe perioada studiilor. El primește și o sumă de bani, nu foarte mare, pentru așa-numitele „cheltuieli de buzunar”.

Amicului nostru îi place să se distreze cu prietenii, să își petreacă timpul liber cu aceștia, plecând în excursii sau făcând călătoriile în locuri inedite. Pentru aceste activități, amicul nostru nu cere bani părinților, ci încearcă să își multiplice banii de buzunar într-un mod rapid la jocurile de noroc. În cele mai multe cazuri, s-a dovedit a fi foarte norocos, iar sumele pe care le-a pierdut au fost foarte mici, neafectându-i semnificativ finanțele. De data aceasta, prietenii lui au pregătit o călătorie într-o insulă exotică al cărei cost este egal cu cel al taxei de școlarizare. Părinții lui tocmai ce i-au virat banii în cont în acest scop. Scadența pentru plata taxei de școlarizare este peste o săptămână. Tot atunci, el trebuie să achite costul călătoriei pe care și-o dorește foarte mult. A auzit de la prietenii lui despre criptomonede și cum o parte dintre aceștia au reușit să își dubleze sau tripleze sumele investite în doar câteva zile. A citit mai multe articole în acest sens și urmărește câțiva experți care oferă sfaturi despre investiții. Fiind încrezător în cunoștințele acumulate prin aceste modalități, dar și în abilitățile sale privind gestionarea banilor de care dispune, el decide să investească întreaga sumă alocată achitării taxei de școlarizare într-o monedă a cărei evoluție este ascendentă, recomandările fiind încurajatoare. Obiectivul este să dubleze suma investită, care îi va permite, astfel, să își plătească și taxa de școlarizare, dar și excursia mult dorită. Investiția lui pare să dea roade, iar evoluția monedei este favorabilă, până în ziua în care trebuia să își retragă banii. Exact cu o zi înainte de data scadentă a plăților, moneda în care a investit banii pierde semnificativ din valoare, iar investiția sa valorează acum doar 10% din suma inițială. Acest exemplu, deși poate reprezenta situații rar întâlnite în realitate, vrea să ilustreze că încrederea excesivă în abilitățile și cunoștințele noastre poate conduce la adoptarea unor decizii care, chiar dacă nouă ni se par a fi raționale, în final se dovedesc a fi dezavantajoase sau chiar dezastruoase.

Daniel Kahneman, laureat al premiului Nobel pentru economie în anul 2002, într-un interviu acordat ziarului The Guardian cu mai mult de un deceniu în urmă, menționa faptul că dacă ar avea o baghetă magică, dintre toate „distorsiunile” comportamentale enunțate de finanțele comportamentale, ar face să dispară „excesul de încredere”, care este adânc încorporat în structura mentală, încât nu poate fi schimbat, dacă nu se fac și alte schimbări în comportamentul nostru.

De asemenea, procesul decizional poate fi afectat de emoții, de normele sociale sau limitat de capacitatea noastră cognitivă. Poate trăim într-o comunitate în care se încurajează un trai modest din toate punctele de vedere care ne limitează, deși suntem înconjurați de numeroase oportunități care ne pot asigura o viață ușoară și prosperă. Dacă suntem cetățeni ai unei țări islamice și vrem să economisim o sumă de bani într-un cont de economii la o bancă ce se conformează legii Sharia și să beneficiem de efectul dobânzii compuse la o rată fixă, vom vedea că acest lucru nu este posibil, deoarece instituțiile bancare din această parte a lumii operează după modelul participării la profit și pierdere, iar remunerarea noastră ar fi o parte din câștigul generat de investiții tangibile și etice, câștig care poate fluctua în funcție de rentabilitatea investiției. Aceasta ilustrează o limitare determinată de normele sociale stabilite în cadrul societății din care facem parte. Sau întâmpinăm dificultăți atunci când trebuie să facem calcule matematice, chiar simple. Am considerat că niciodată nu am fost buni la matematică, fapt care a restrâns capacitatea cognitivă, iar acum avem dificultăți în a înțelege efectul de multiplicare a banilor atunci când îi economisim într-un cont de economii sau îi investim în acțiuni sau obligațiuni. De multe ori, facem cumpărături impulsive, fiind sub impactul unor emoții puternice, pe care le regretăm ulterior. Vedeți exemplul următor!

Avem o cunoștință care trece printr-un moment mai dificil din cauza unei decepții pe plan sentimental. Simte nevoia unei validări și decide să achiziționeze un ceas foarte scump.

Salariul pe care îl obține și care reprezintă singura sursă de venit a cunoștinței noastre nu i-ar permite această achiziție. Însă, a economisit o sumă de bani, pentru situații neprevăzute, care acoperă prețul ceasului. Ceasul i se potrivește de minune și primește multe complimente. La o săptămână după această achiziție, motorul mașinii sale suferă o defecțiune majoră care necesită schimbarea acestuia sau achiziția unei noi mașini. Așadar, este o cheltuială neprevăzută pentru care cunoștința noastră nu mai are fonduri disponibile. Având în vedere că mașina îi este indispensabilă, deoarece locuiește în afara orașului și reprezintă cea mai rapidă modalitate de a ajunge la serviciu, vă dați seama că regretă cheltuiala făcută cu o săptămână în urmă.

Totodată, nu toți suntem preocupați de interesul personal imediat, manifestând o doză mai ridicată de altruism sau o înclinație spre echitatea socială. Vedeți exemplul următor!

O prietenă a noastră este preocupată de bunăstarea animalelor sălbatice și, pentru a susține cauza acestora, a decis să doneze în fiecare lună 10% din salariul ei, singura sursă de venit, de altfel, unei fundații care se ocupă de protecția animalelor. Ea își gestionează banii după regula 20-50-30, ceea ce înseamnă că 20% din venitul lunar îl economisește, 50% îl alocă pentru cheltuieli curente și pentru cele care acoperă necesitățile de bază, iar 30% îl alocă pentru satisfacerea diverselor dorințe.

Deși salariul ei este un pic mai mare decât salariul mediu pe economie, totuși a decis ca din cei 20% alocați economisirii, 10% să-i doneze în beneficiul animalelor. Ea economisește în vederea achitării avansului necesar pentru achiziționarea unui apartament. Prietenii ei cei mai apropiați i-au spus că „nu este rațională”, că ar trebui să revizuiască decizia privind donația, fie să renunțe la ea, fie să aloce o sumă mai mică, fie să aloce din suma stabilită pentru satisfacerea dorințelor și să facă achiziționarea apartamentului prioritatea numărul 1. Cu toate acestea, ea le-a explicat că protejarea animalelor sălbatice reprezintă un proiect foarte important pentru ea, care îi aduce satisfacții personale, iar achiziționarea apartamentului va dura puțin mai mult.

Poate din punctul de vedere al lui homo economicus, alegerea ei nu corespunde principiului de raționalitate economică, însă, din perspective psihologice sau comportamentale, decizia luată de ea are un raționament logic determinat de satisfacția pe care o resimte de pe urma implicării în activități de protejare a faunei.

În plus, deși trăim în era informației, iar progresul tehnologic facilitează accesul la informație, s-ar putea ca în continuare să nu atingem nivelul de informare completă pe care îl reclamă raționalitatea economică. Pe de o parte, anumite informații pot fi puse la dispoziție contra cost, ceea ce limitează accesul, iar, pe de altă parte, dezinformarea pare să fi atins cote destul de alarmante și devine din ce în ce mai greu să deosebești adevărul de un fals.

În aceste condiții, se pune întrebarea dacă suntem cu adevărat homo economicus și în ce măsură alegerile noastre economice și financiare vor conduce la un rezultat optim. Poate că nu ilustrăm perfect trăsăturile lui homo economicus, dar un lucru este cert: luăm decizii economico-financiare, care reflectă total sau parțial interesul propriu, care au în spate o anumită logică ce poate fi dictată de stările noastre emoționale, obiectivele personale, normele sociale ale grupului din care facem parte, care se fundamentează pe un set de informații mai mult sau mai puțin complet și care ilustrează preferințe care se pot modifica în timp.

Suntem *directori financiari*?

De-a lungul vieții noastre, suntem puși în situații care, însumate, conduc la decizii similare acelor pe care directorii financiari ai companiilor trebuie să le ia. Dacă facem o listă a atribuțiilor acestora, vom vedea că bifăm o mare parte dintre ele. Vedeți în caseta de mai jos!

1. Planificare financiară și strategică – ne stabilim obiective pe termen scurt, mediu sau lung, precum achiziționarea unei locuințe, poate chiar începerea unei afaceri, asigurarea unui trai confortabil la bătrânețe, pentru care elaborăm planuri financiare ca să avem certitudinea că obiectivele noastre de viață vor fi atinse.

2. Elaborarea și previzionarea bugetului – urmărim fluxul de încasări și plăți care reflectă veniturile de care dispunem și cheltuielile pe care le facem, putând astfel să întocmim bugetul pentru următoarea perioadă, să anticipăm anumite cheltuieli majore, să le planificăm din timp pentru a minimiza impactul acestora asupra finanțelor personale.

3. Gestionarea trezoreriei și a fluxului de numerar – în fiecare zi ne asigurăm că avem lichidități cu ajutorul cărora să efectuăm plățile scadente, evitând, astfel, îndatorarea nenecesară.

4. Conformarea fiscală – avem grijă să ne plătim la timp impozitele și alte obligații fiscale pe care le datorăm statului: plata impozitului pe proprietate, a impozitului și a contribuțiilor sociale aferente veniturilor din dobânzi/dividende sau din alte surse decât cele salariale.

5. Gestionarea riscurilor – urmărim reducerea expunerii la eventuale riscuri financiare prin constituirea de fonduri de urgență pentru cheltuieli neprevăzute sau ne protejăm veniturile și averea prin asigurarea acestora.

6. Raportare financiară – în cazul în care avem afacerea noastră, va trebui să depunem rapoarte financiare la solicitarea autorităților statului sau să depunem declarații de venit în vederea stabilirii impozitului și a contribuțiilor sociale pe care le avem de plătit.

7. Gestionarea „capitalului” – luăm decizii de economisire sau investire cu privire la resursele financiare și patrimoniale pe care le deținem sau de utilizare a acestora pentru atingerea anumitor obiective financiare care vizează generarea de beneficii sau valoare viitoare.

Există, însă, o diferență între noi și directorii financiari ai companiilor, aceea determinată de educație. În cea mai mare parte a lor, directorii financiari au studii de specialitate, în domeniul economic sau financiar, motiv pentru care aceștia iau cele mai avizate decizii privitoare la gestionarea finanțelor companiei ai cărei angajați sunt. Cu toate acestea, noi ne confruntăm cu probleme similare legate de economisire, investire, îndatorare, consum, management al riscurilor etc., chiar dacă au o anvergură mai mică și trebuie să facem alegeri oarecum similare, fără a avea, însă, cunoștințele și abilitățile acestora date de studiile pe care le-au parcurs.

Această perspectivă poate deveni copleșitoare pentru mulți dintre noi și ne va ține departe de valorificarea tuturor oportunităților care ne-ar putea aduce bunăstare financiară. Avantajul nostru este acela că existăm într-un moment în care societatea devine din ce în ce mai conștientă de nevoia de educație financiară chiar de la vârste timpurii, iar numărul celor care oferă diverse posibilități de asimilare și/sau dezvoltare a cunoștințelor și a abilităților de luare a deciziilor economico-financiare este din ce în ce mai mare. În ziua de azi, accesul la programe de educație financiară este mult mai facil, iar oferta acoperă multitudinea de nevoi ale diferitelor categorii de vârstă, sociale sau profesionale. Prin urmare, tot ce trebuie să facem este să ne înscriem la astfel de cursuri, să citim materiale care ne explică concepte de specialitate pe înțelesul nostru, să urmărim discuții și interviuri cu specialiști, dar să avem capacitatea de a selecta surse de calitate care oferă informații corecte, aliniate cu teoria economică și financiară. Așadar, să pornim la drum!

Ce este bugetul?

Numeroase sunt situațiile în care participanții la un program de educație financiară sunt interesați de fructificarea banilor prin investiții și vor să afle de la început totul despre cele mai rentabile strategii investiționale. Practic, așteaptă un fel de rețetă general valabilă care să funcționeze ca prin magie și care să conducă la rezultate rapide. În general, recomandarea noastră este să fim răbdători și să parcurgem întreg procesul de înțelegere a conceptelor și de formare a abilităților. Iar primul pas pe care trebuie să-l facem este să stăpânim pe deplin „arta” elaborării și gestionării bugetului personal, în sensul de a dovedi pricepere, măiestrie și discernământ atunci când întocmim bugetul, și nu doar să aplicăm mecanic diferite tehnici sau reguli.

Dar ce este **bugetul**? La această întrebare, majoritatea am răspunde că este suma de bani pe care o avem la dispoziție și pe care o vom alocă pentru achiziționarea de produse și servicii în vederea satisfacerii nevoilor și/sau realizării dorințelor noastre.

Răspunsul este corect, însă, bugetul este mai mult decât atât. El reprezintă, totodată, și un **instrument cu ajutorul căruia putem gestiona finanțele personale**. Este mijlocul prin care putem să ne organizăm veniturile și cheltuielile și de care ne putem folosi pentru planificare. Întocmirea sistematică a bugetului ne ajută să conștientizăm mai bine deciziile privitoare la consum, economisire, investire sau îndatorare pe care le-am luat de-a lungul unei perioade. Bugetul de ajută se menținem o disciplină a finanțelor personale și să respectăm planificarea făcută. Bugetul poate fi revizuit dacă apar evenimente neașteptate care ne afectează din punct de vedere financiar, însă, revizuirea acestuia trebuie să fie justificată. Dacă vă întrebați cum arată bugetul unei gospodării din România, puteți găsi răspunsul în casetele de mai jos.

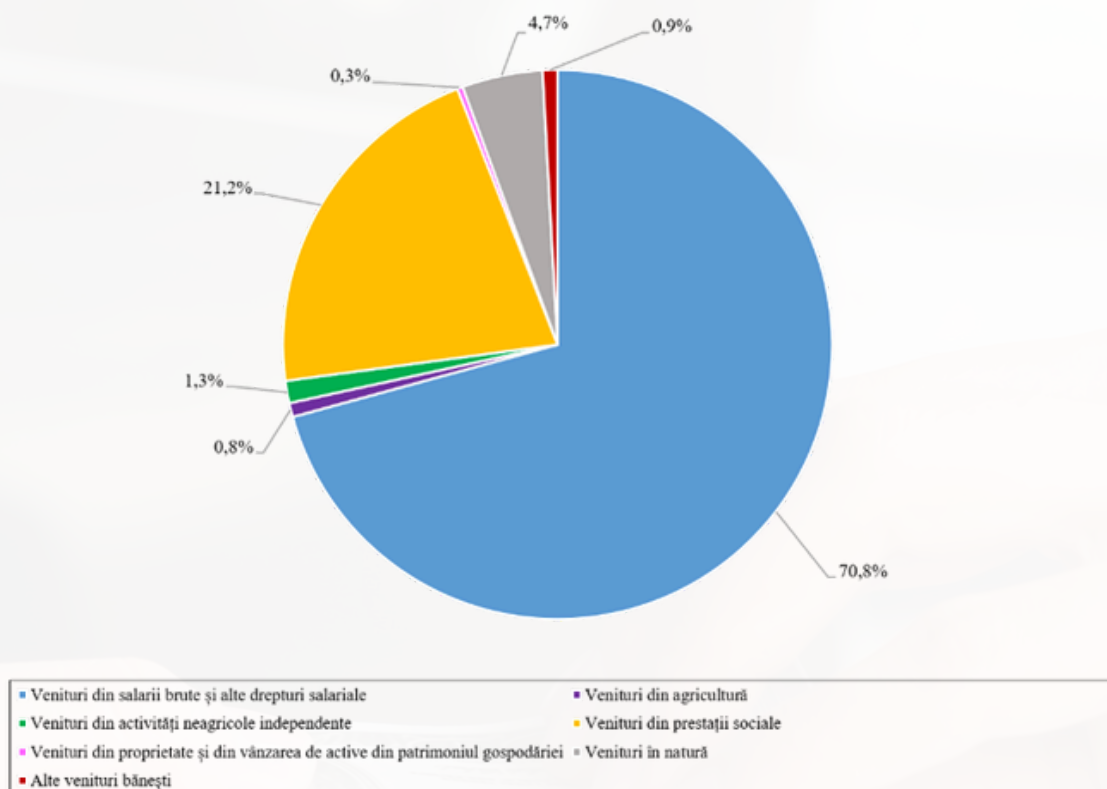

Atunci când elaborăm un buget personal, primul pas este să identificăm veniturile de care dispunem și sursele din care acestea provin. Pentru a observa structura veniturilor gospodăriilor din România (Figura 1), putem utiliza cele mai recente date publicate de Institutul Național de Statistică, aferente trimestrului I al anului 2026.

În această perioadă, **veniturile totale medii lunare au fost de 9.444 lei pe gospodărie**. Cea mai importantă sursă de venit a fost reprezentată de **salariile brute și alte drepturi salariale**, care au însumat, în medie, 6.682 lei lunar pe gospodărie și au reprezentat 70.8% din veniturile totale. Cu alte cuvinte, aproximativ șapte din fiecare zece lei din veniturile totale ale unei gospodării provin din venituri salariale.

A doua categorie ca importanță este reprezentată de **prestațiile sociale**, care au însumat 1.999 lei lunar pe gospodărie, respectiv 21,2% din veniturile totale. În această categorie sunt incluse veniturile precum pensiile și alte prestații de protecție socială. Cea mai mare parte a veniturilor totale ale gospodăriilor este reprezentată de **venituri bănești**, categorie în care sunt incluse și veniturile salariale și prestațiile sociale. De altfel, veniturile în natură au reprezentat 4,7% din veniturile totale, respectiv aproximativ 448 lei lunar pe gospodărie. Acestea includ veniturile în natură ale salariaților și beneficiarilor de prestații sociale, precum contravaloarea produselor agroalimentare și nealimentare consumate din resurse proprii.

Figura 1. Structura veniturilor totale ale gospodăriilor din România – trimestrul I 2026

Sursa: realizare proprie conform Comunicatului de presă nr. 244 / 25.09.2026 al Institutului Național de Statistică (https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/abf_tr1r26.pdf)

Structura veniturilor evidențiază astfel rolul dominant al veniturilor salariale, urmate de prestațiile sociale, în formarea veniturilor gospodăriilor din România. Ponderea ridicată a veniturilor salariale arată că resursele financiare ale gospodăriilor depind, într-o măsură importantă, de continuitatea și stabilitatea acestei surse de venit. Din perspectiva gestionării bugetului personal, identificarea surselor de venit și a gradului de stabilitate al acestora este esențială pentru fundamentarea deciziilor privind consumul, economisirea și investițiile.

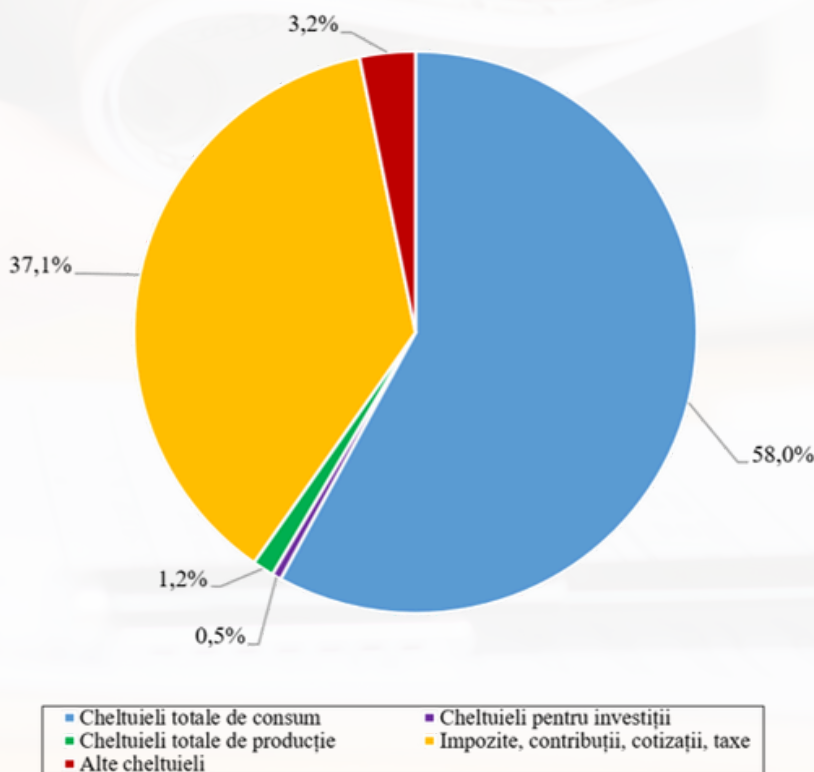
Totodată, în structura principalelor surse de venit prezentată de Institutul Național de Statistică, **veniturile provenite din operațiuni financiare, precum dobânzile și dividendele**, nu sunt evidențiate ca o categorie distinctă. Acest aspect indică o importanță relativ redusă a acestor surse în raport cu veniturile salariale și prestațiile sociale. Din perspectiva educației financiare, economisirea și investirea unei părți din veniturile disponibile pot contribui, în timp, la diversificarea surselor de venit și la reducerea parțială a dependenței de veniturile salariale.

După identificarea veniturilor, următorul pas în elaborarea bugetului personal îl reprezintă analiza modului în care sunt utilizate resursele disponibile (Figura 2). Potrivit celor mai recente date publicate de Institutul Național de Statistică, în trimestrul I al anului 2026, **cheltuielile totale medii lunare au fost de 8.015 lei pe gospodărie**, reprezentând 84,9% din veniturile totale.

Principala destinație a cheltuielilor a fost **consumul**, care a însumat 4.644 lei lunar pe gospodărie, respectiv 58% din cheltuielile totale. O pondere importantă au avut-o și transferurile către administrația publică și către fondurile publice și private de asigurări sociale, sub forma **impozitelor, contribuțiilor, cotizațiilor și taxelor**, în valoare de 2.972 lei lunar pe gospodărie, respectiv 37,1%. Cheltuielile legate de producția gospodăriei au reprezentat 1,2% din total, respectiv 99 lei lunar pe gospodărie.

Figura 2. Structura cheltuielilor totale ale gospodăriilor din România – trimestrul I 2026

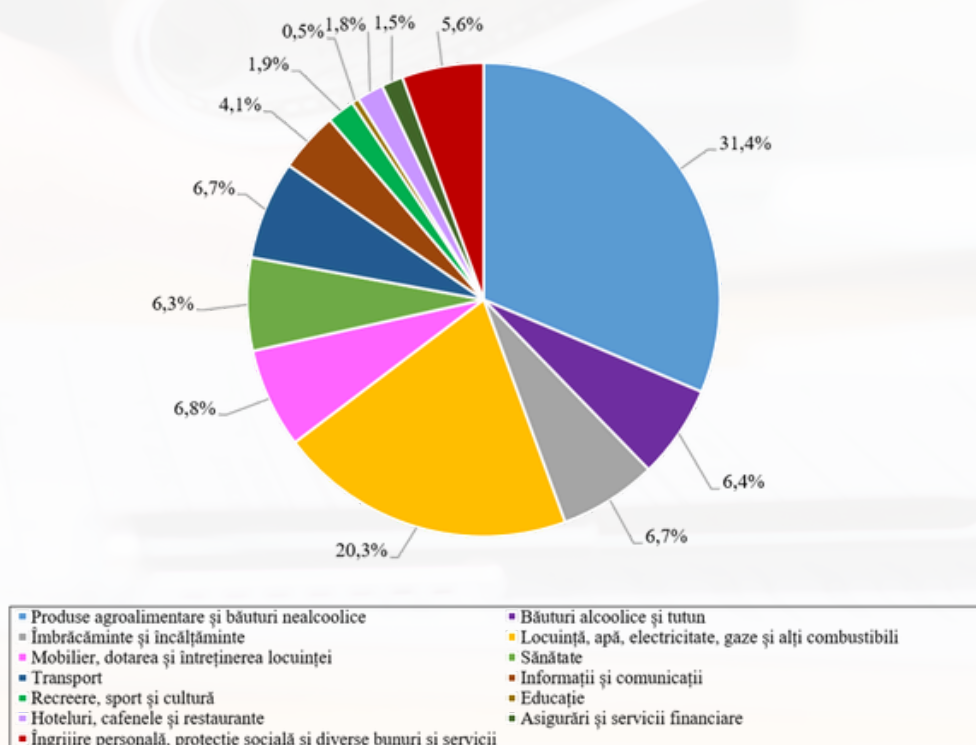

Sursa: realizare proprie conform Comunicatului de presă nr. 244 / 25.09.2026 al Institutului Național de Statistică (https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/abf_tr1r26.pdf)

Structura cheltuielilor totale evidențiază faptul că cea mai mare parte a resurselor este destinată consumului curent (Figura 3), în timp ce o proporție importantă este reprezentată de impozite, contribuții, cotizații și taxe. Din perspectiva gestionării bugetului personal, este însă relevant nu doar nivelul total al cheltuielilor, ci și destinația sumelor alocate consumului.

În cadrul cheltuielilor de consum, cea mai mare pondere a revenit **produselor agroalimentare și băuturilor nealcoolice**, pentru care gospodăriile au alocat, în medie, 1.456 lei lunar, respectiv 31,4% din cheltuielile totale de consum. Pe locul următor s-au situat cheltuielile pentru **locuință, apă, electricitate, gaze și alți combustibili**, cu 943 lei lunar pe gospodărie, reprezentând 20,3% din cheltuielile de consum. Alte categorii importante de cheltuieli de consum au fost **mobiliul, dotarea și întreținerea locuinței**, cu o pondere de 6,8%, **îmbrăcămintea și încălțăminte**, respectiv transportul, fiecare cu o pondere de 6,7%, **băuturile alcoolice și tutunul**, cu 6,4%, precum și sănătatea, cu 6,3%. Se remarcă astfel că diferențele dintre aceste ponderi sunt foarte reduse, ceea ce arată că, la nivelul gospodăriilor din România, resurse comparabile sunt alocate unor categorii de consum cu destinații foarte diferite.

Figura 3. Structura cheltuielilor totale de consum ale gospodăriilor din România – trimestrul I 2026

Sursa: realizare proprie conform Comunicatului de presă nr. 244 / 25.09.2026 al Institutului Național de Statistică (https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/abf_tr1r26.pdf)

Structura cheltuielilor de consum oferă informații relevante cu privire la prioritățile de consum ale gospodăriilor. O pondere importantă este alocată satisfacerii nevoilor de bază, în special alimentației și locuinței.

Din perspectiva gestionării bugetului personal, această structură poate constitui un punct de plecare pentru analiza priorităților de consum și pentru evaluarea măsurii în care acestea sunt corelate cu nevoile curente și cu obiectivele financiare pe termen mediu și lung.

La polul opus, **educația** a înregistrat cea mai redusă pondere dintre categoriile de cheltuieli de consum prezentate de Institutul Național de Statistică, de numai 0,5%, ceea ce corespunde unei valori medii de aproximativ 23 lei lunar pe gospodărie. Această pondere redusă trebuie însă interpretată cu prudență, întrucât o parte importantă a serviciilor educaționale este furnizată prin sistemul public și, prin urmare, nu se reflectă integral în cheltuielile directe ale gospodăriilor.

Întocmirea bugetului personal nu este complicată, dar reprezintă o activitate ce necesită alocarea unui fond de timp, răbdare și perseverență. Pe măsură ce exersăm în această privință, vom deveni mai pricepuți și vom stăpâni mai bine această îndeletnicire, care, în timp, se poate transforma într-un obicei. Vom vedea în continuare care sunt pașii de urmat în acest sens.

Situația fluxului de încasări și plăți

Dacă nu știm de unde să începem, primul pas ar fi să observăm situația **fluxului de încasări și plăți**. Această activitate presupune ținerea unei evidențe, într-un interval de timp stabilit, a sumelor ce reprezintă veniturile pe care le încasăm și cheltuielile pe care le efectuăm. Putem folosi un caiet, o agendă, un program instalat pe calculator care ne permite efectuarea de tabele, grafice și calcule pentru o analiză mai amănunțită. Important este ca noi să fim cei care ținem această evidență. Aplicațiile pe telefoanele mobile sau utilizarea inteligenței artificiale ne pot facilita realizarea acestei operațiuni, ne pot arăta sumele încasate și plățile efectuate, structura acestora, pot oferi chiar o analiză, însă monitorizarea propriu-zisă este o acțiune conștientă ce presupune implicarea noastră activă, care ne va ajuta să înțelegem diferite aspecte ale comportamentului nostru financiar.

Putem să ținem o evidență a fluxului de încasări și plăți în fiecare zi sau în fiecare lună. Ne va ajuta să urmărim gradul de execuție a bugetului, adică să vedem cât din ceea ce am planificat în buget că vom încasa sau cheltui s-a și realizat. Vom vedea dacă am fost consecvenți planului, dacă am depășit suma alocată cheltuielilor și din ce motive, dacă am încasat mai mult decât previzionasem și dacă suma de bani încasată suplimentar este un venit permanent sau ocazional. Dacă suntem la început și nu avem încă un exercițiu privind gestionarea organizată a finanțelor personale, intervalul de timp alocat monitorizării fluxului de încasări și plăți ar trebui să fie egal cu un an calendaristic. Chiar dacă pare o perioadă lungă, trebuie menționat că în decursul unui an putem observa fluctuațiile sezoniere determinate de sărbători (Crăciun, Paște, aniversări etc.), vacanțe și alte evenimente neașteptate. Însă putem alege și o altă perioadă, cu condiția ca aceasta să aibă cea mai mare relevanță pentru finanțele noastre. Odată ce am stabilit-o, putem începe să ținem evidența fluxului de încasări și plăți având în vedere aspectele prezentate mai jos.

Situația fluxului de încasări și plăți

Ca să putem achiziționa bunurile și serviciile de care avem nevoie, să ne realizăm obiectivele și să onorăm obligațiile financiare, trebuie să dispunem de resurse financiare. Din punctul de vedere al finanțelor personale, acestea reprezintă totalitatea mijloacelor bănești pe care un individ sau o gospodărie le poate atrage din diferite surse.

Astfel, pot fi venituri din salarii, pensii (am văzut în secțiunea anterioară că acestea reprezintă principalele surse de venit în România), din activități independente, economiile și alte disponibilități bănești, veniturile provenite din operațiuni financiare (dobânzi, dividende etc.), din investiții sau din vânzarea de active (ex., proprietăți imobiliare), resurse atrase din împrumuturi, transferuri (ex., sume de bani primite de la membrii familiei, prieteni etc.). Aici atragem atenția asupra faptului că resursele financiare obținute din împrumuturi nu reprezintă un venit, ele fiind necesitând rambursarea și fiind purtătoare de costuri.

Același lucru este valabil și pentru sumele de bani pe care le utilizăm folosind un card de credit. Tocmai de aceea, monitorizarea fluxului de încasări ne ajută să facem distincția între tipurile de resurse financiare și să organizăm plățile în funcție de natura acestora.

Fluxul de încasări reprezintă totalitatea sumelor de bani primite de o persoană sau gospodărie și indică intrările efective de numerar. De exemplu, am fost înștiințați că pentru acțiunile pe care le deținem la o societate comercială vom primi dividende în sumă de 10.000 lei. Aceasta reprezintă un venit pentru noi, de natură financiară. Însă virarea în contul nostru a sumei reprezentând dividendele se poate face cu întârziere, motiv pentru care suntem în imposibilitatea de a folosi acel venit, neputând, prin urmare, să angajăm plăți.

Încasările de numerar într-o perioadă determinată pot reprezenta **venituri recurente** pe care le încasăm în mod regulat și sistematic. Cel mai elocvent exemplu în acest sens sunt veniturile din salarii și cele din pensii sau veniturile din chirii, poate chiar și veniturile din dobânzi dacă alegem să nu le fructificăm, ci să le încasăm în fiecare lună. Identificarea veniturilor recurente este importantă pentru a vedea care sunt sumele de bani pe care putem conta și pe care le putem angaja pentru efectuarea de cheltuieli tot cu caracter recurent. De asemenea, putem stabili regularitatea cu care încasăm aceste venituri. De exemplu, veniturile din salarii și pensii se încasează lunar (în majoritatea cazurilor); veniturile din chirii se pot încasa lunar sau săptămânal (în funcție de ce s-a stabilit în contractul dintre proprietar și chiriaș); veniturile din dobânzi se pot încasa lunar, trimestrial, sau anual. Identificarea frecvenței cu care încasăm banii ne va ajuta în întocmirea ulterioară a bugetului și în planificarea financiară.

Putem avea și încasări asociate unor venituri ocazionale, cum ar fi obținerea unui premiu la o competiție, câștig la loto, participarea la un proiect în urma căruia am obținut o sumă de bani etc.. Aceste venituri pot să constituie baza pentru economisire viitoare, pentru investiții sau pentru achiziționarea unor bunuri de mare valoare (locuință, mașină etc.). Veniturile ocazionale au o frecvență de încasare neregulată și un grad de incertitudine ridicat. De exemplu, dacă anul acesta am câștigat un premiu în bani la o competiție internațională, anul viitor nu vom avea certitudinea că vom câștiga din nou. Poate criteriile de eligibilitate se modifică și nu le mai îndeplinim.

Urmărind situația fluxului de încasări, vom putea identifica și eventualele evoluții ale veniturilor noastre (creșteri salariale ca urmare a promovării pe o poziție profesională superioară, creșteri ale veniturilor din pensii ca urmare a ajustării cu rata inflației etc.).

Să vedem cum funcționează! Avem un prieten care și-a stabilit ca obiectiv pentru anul curent ținerea unei evidențe a fluxului de încasări pe o perioadă de 3 luni (T, T+1 și T+2). Și-a cumpărat o agendă și zilnic și-a notat sumele de bani încasate.

AGENDA LUNARĂ						
LUNA: T	ANUL: N		OBIECTIVUL LUNII: Monitorizarea fluxului de încasări			
LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂTĂ	DUMINICĂ
01	02	03	04	05	06	07
08	09	10	11	12	13	14
15 salariu net 5.820 lei	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	—	—	—	—

AGENDA LUNARĂ						
LUNA: T+1	ANUL: N		OBIECTIVUL LUNII: Monitorizarea fluxului de încasări			
LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂTĂ	DUMINICĂ
			01	02	03	04
05	06	07	08	09	10	11
12	13	14	15 salariu net 5.820 lei	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	—	—

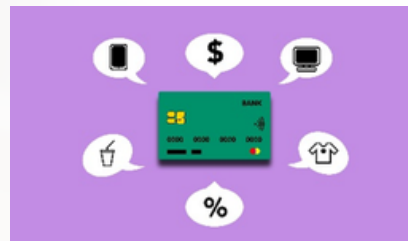
AGENDA LUNARĂ						
LUNA: T+2		ANUL: N		OBIECTIVUL LUNII: Monitorizarea fluxului de încasări		
LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SĂMBĂTĂ	DUMINICĂ
					01	02
03	04	05	06	07	08	09
10	11	12	13	14	15	16
17 salariu net 5.820 lei	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28 dividende 10.000 lei	29	30
31	—	—	—	—	—	—

Ce a învățat prietenul nostru din acest exercițiu de monitorizare a fluxului de încasări?

- În aceste 3 luni, principala sursă de venit o constituie venitul din salariu care are un caracter recurent și este în sumă de 5.820 lei. Pe parcursul anului, salariul s-ar putea să crească.
- Veniturile din dividende din luna a treia, deși sunt aproape duble comparativ cu venitul din salariu, au un caracter ocazional. Este posibil ca anul următor, societatea comercială la care prietenul nostru deține acțiuni să decidă să nu distribuie dividende acționarilor.
- O perioadă de monitorizare de doar 3 luni poate să nu fie relevantă și poate conduce la desprinderea unor concluzii care ar putea să nu corespundă realității. De exemplu: în total, în cele trei luni, prietenul nostru a încasat venituri în sumă de 21.640 lei; în medie, el a încasat un venit de 7.213 lei/lună; venitul din dividende reprezintă 46% din totalul veniturilor încasate. Dacă prietenul nostru ar întocmi bugetul pentru perioada următoare, luând în considerare un venit de 7.213 lei/lună, ar face o eroare și ar angaja cheltuieli pentru care nu ar avea resurse financiare. De aceea, extinderea perioadei de monitorizare până la finalul anului l-ar ajuta să identifice mai bine care sunt veniturile recurente și ocazionale și frecvența încasării acestora.

Monitorizarea fluxului de plăți

Fluxul de plăți reprezintă totalitatea sumelor de bani care ies din conturile noastre într-o anumită perioadă pentru acoperirea cheltuielilor, a obligațiilor financiare, realizarea obiectivelor de economisire și/sau investire.

La fel ca în cazul fluxurilor de numerar, putem grupa plățile efectuate în plăți care reprezintă **cheltuieli recurente** și **cheltuieli ocazionale**. Cheltuielile recurente reprezintă plăți pe care le efectuăm sistematic și cu regularitate. De exemplu, plata cheltuielilor cu întreținerea, plata chiriei, plata abonamentelor, plata utilităților, plata ratelor la credit, plata cheltuielilor cu alimentele, plata primelor de asigurare, plata impozitelor etc.. Acestea au cea mai mare proporție în totalul cheltuielilor pe care le realizăm, iar plata acestora trebuie realizată din încasările ce reprezintă venituri recurente. Cheltuielile ocazionale sunt plăți pe care le facem cu o frecvență redusă, acestea fiind, de regulă, asociate cu evenimente neașteptate, cum, de exemplu, ar fi cheltuielile cu renovarea apartamentului în urma unei inundații majore, părțile implicate nefiind asigurate. Să vedem ce face prietenul nostru care monitorizează și fluxul de plăți aferente aceluiași interval de trei luni.

AGENDA LUNARĂ						
LUNA: T	ANUL: N		OBIECTIVUL LUNII: Monitorizarea fluxului de plăți			
LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂTĂ	DUMINICĂ
01	02 chirie 1.800 lei	03	04	05 întreținere locuință 350 lei	06	07 alimente 250 lei
08 utilități 500 lei	09	10 abonamente 140 lei	11	12 transport 150 lei	13	14 restaurante 100 lei
15 alimente 250 lei	16	17	18 sănătate 50 lei	19	20 recreere 70 lei	21
22 alimente 250 lei	23 îngrijire personală 170 lei	24	25 îmbrăcăminte și încălțăminte 250 lei	26	27 restaurante 200 lei	28 recreere 80 lei
29 alimente 250 lei	30 transport 350 lei	31	—	—	—	—

AGENDA LUNARĂ

LUNA: T+1	ANUL: N		OBIECTIVUL LUNII: Monitorizarea fluxului de plăți			
LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂTĂ	DUMINICĂ
			01	02 chirie 1.800 lei	03	04 restaurante 100 lei
05 întreținere locuință 350 lei	06	07 alimente 250 lei	08 utilități 500 lei	09	10 abonamente 140 lei	11 recreere 70 lei
12 transport 150 lei	13	14	15 alimente 250 lei	16	17 recreere 80 lei	18
19 sănătate 50 lei	20	21	22 alimente 250 lei	23 îngrijire personală 170 lei	24 restaurante 200 lei	25 îmbrăcăminte și încălțăminte 250 lei
26	27 reparații instalație de apă 610 lei	28	29 alimente 250 lei	30 transport 350 lei	—	—

AGENDA LUNARĂ

LUNA: T+2	ANUL: N		OBIECTIVUL LUNII: Monitorizarea fluxului de plăți			
LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂTĂ	DUMINICĂ
					01 restaurante 100 lei	02 chirie 1.800 lei
03	04	05 întreținere locuință 350 lei	06	07 alimente 250 lei	08 utilități 500 lei	09 restaurante 200 lei
10 abonamente 140 lei	11	12 transport 150 lei	13	14	15 alimente 250 lei	16 recreere 70 lei
17	18	19 sănătate 50 lei	20	21	22 alimente 250 lei	23 îngrijire personală 170 lei
24	25 îmbrăcăminte și încălțăminte 250 lei	26	27	28 recreere 80 lei	29 alimente 250 lei	30 transport 350 lei
31	—	—	—	—	—	—

Ce a învățat prietenul nostru din acest exercițiu de monitorizare a fluxului de plăți?

- În cele 3 luni, cea mai mare parte a plăților prietenului nostru are un caracter recurent. Acestea vizează, în principal, chiria, întreținerea locuinței, utilitățile, alimentele, transportul, abonamentele și alte cheltuieli curente. Identificarea acestor cheltuieli este importantă, deoarece ele trebuie avute în vedere cu prioritate la întocmirea bugetului pentru perioadele următoare.
- Unele cheltuieli recurente sunt efectuate o singură dată pe lună, în timp ce altele presupun mai multe plăți pe parcursul aceleiași luni. De exemplu, chiria, întreținerea sau abonamentele sunt achitate, de regulă, o singură dată, în timp ce cheltuielile cu alimentele, transportul, restaurantele sau activitățile recreative sunt distribuite pe parcursul lunii. Monitorizarea frecvenței plăților oferă o imagine mai clară asupra modului în care sunt utilizate resursele financiare.
- În luna T+1 a apărut și o cheltuială ocazională, în sumă de 610 lei, pentru remedierea unei defecțiuni la instalația de apă. Spre deosebire de cheltuielile recurente, astfel de plăți nu apar cu regularitate și sunt mai dificil de anticipat. Tocmai de aceea, ele trebuie luate în considerare atunci când analizăm necesitatea constituirii unui fond pentru situații neprevăzute.
- O perioadă de monitorizare mai lungă poate oferi informații mai relevante cu privire la nivelul, frecvența și natura cheltuielilor. Aceasta îl poate ajuta pe prietenul nostru să distingă mai bine între cheltuielile recurente și cele ocazionale și să estimeze mai realist cheltuielile pe care trebuie să le planifice în bugetul personal.

Fluxul net de numerar reprezintă diferența dintre totalul încasărilor și totalul plăților aferente unei anumite perioade. Acesta ne arată dacă, în intervalul analizat, resursele financiare încasate au fost suficiente pentru acoperirea plăților efectuate.

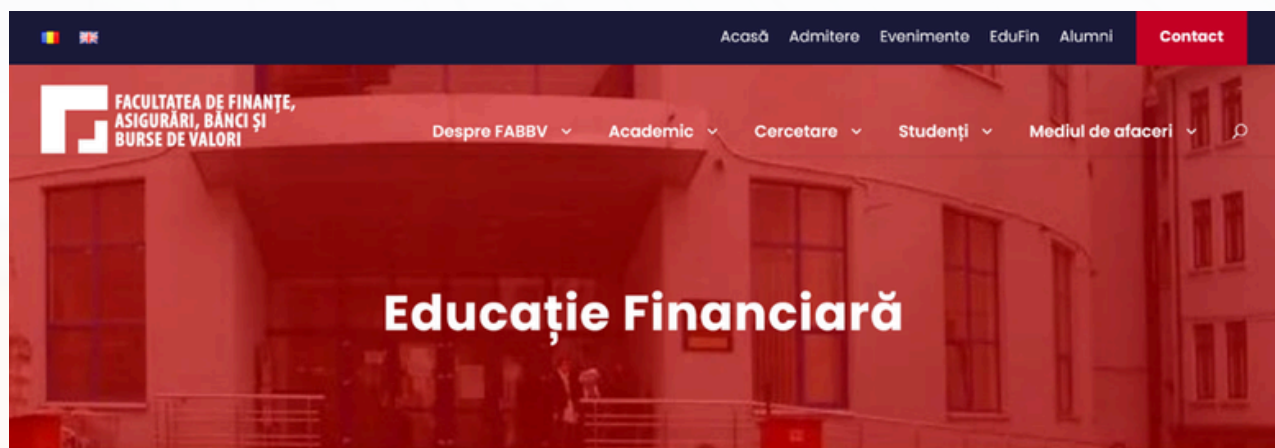
În funcție de raportul dintre încasări și plăți, fluxul net de numerar poate fi:

- **pozitiv**, atunci când încasările sunt mai mari decât plățile; în acest caz, la finalul perioadei rezultă un excedent de numerar;
- **zero**, atunci când încasările sunt egale cu plățile; în această situație, toate resursele financiare încasate în perioada respectivă au fost utilizate pentru efectuarea plăților;
- **negativ**, atunci când plățile sunt mai mari decât încasările; în acest caz, pentru acoperirea integrală a plăților este necesară utilizarea unor resurse financiare suplimentare.

Aplicând această relație situațiilor analizate anterior, observăm că:

- în luna T, prietenul nostru a înregistrat încasări de 5.820 lei și plăți de 5.210 lei, rezultând un flux net de numerar pozitiv de 610 lei;
- în luna T+1, încasările și plățile au fost egale, de 5.820 lei, ca urmare a apariției cheltuielii ocazionale pentru remedierea instalației de apă; prin urmare, fluxul net de numerar a fost zero;
- în luna T+2, încasările au totalizat 15.820 lei, reprezentând salariul net de 5.820 lei și dividende în valoare de 10.000 lei, în timp ce plățile au fost de 5.210 lei; a rezultat astfel un flux net de numerar pozitiv de 10.610 lei.

Monitorizarea fluxului net de numerar ne ajută să evaluăm echilibrul dintre încasări și plăți și să identificăm perioadele în care dispunem de un excedent sau, dimpotrivă, exista un deficit de resurse financiare. Această informație este utilă pentru planificarea bugetului personal și pentru stabilirea unor obiective realiste de economisire.

Întocmirea bugetului personal

Odată ce în etapa de monitorizare a fluxului de încasări și plăți am identificat sursele principale de venit și cele mai importante categorii de cheltuieli, putem trece la etapa următoare, aceea a întocmirii bugetului personal. O primă decizie pe care trebuie să o luăm în acest sens este legată de orizontul de timp pentru care dorim să elaborăm bugetul. Acesta depinde de frecvența încasărilor și a plăților. Cel mai des, elaborăm bugetul lunar, acest interval de timp fiind determinat de regularitatea încasării veniturilor din salarii/pensii care reprezintă principala sursă de venit a unei persoane sau gospodării și de cea a efectuării plăților cu întreținerea, utilitățile, ratele la credite, abonamente etc.. La începutul anului calendaristic, putem, însă, planifica bugetul pentru fiecare lună a anului, astfel încât să avem un grad mai ridicat de predictibilitate a situației financiare și să putem gestiona mai bine eventualele evenimente neașteptate care pot atrage cheltuieli neprevăzute semnificative. În acest sens, putem folosi aplicații pe care le putem accesa pe internet, care facilitează întocmirea bugetului personal. O astfel de aplicație am dezvoltat și noi, iar ea este accesibilă la <https://fabbv.ase.ro/edufin/>. Te poți folosi și tu de ea! În caseta de mai jos, îți arătăm cum.

După finalizarea etapei de monitorizare a fluxului de încasări și plăți, prietenul nostru decide să întocmească bugetul pentru luna următoare, T+3 (Figura 4), stabilindu-și ca obiectiv economisirea unei sume de 500 lei în fiecare lună.

Prietenul nostru știe că pentru luna următoare se anunță o scumpire a tarifelor la energia electrică, ceea ce va conduce la o creștere generalizată a prețurilor cu 2%.

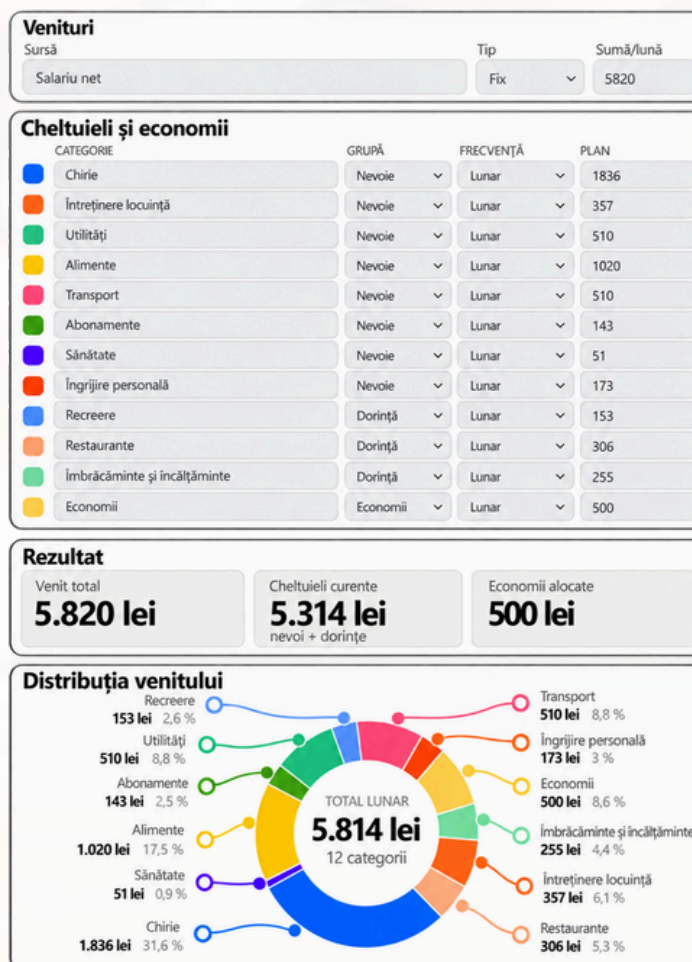
Pentru fundamentarea bugetului personal, prietenul nostru va porni de la veniturile și cheltuielile cu caracter recurent, identificate în perioada de monitorizare. În cazul veniturilor, va lua în considerare salariul net de 5.820 lei, întrucât acesta reprezintă sursa sa recurentă de venit, fără a include dividendele încasate în luna T+2, care au avut caracter ocazional.

Cheltuielile recurente identificate în perioada analizată au însumat 5.210 lei lunar. Aplicarea unei creșteri generalizate a prețurilor de 2% conduce la un nivel estimat al acestora de 5.314 lei pentru luna T+3. Adăugând obiectivul de economisire de 500 lei, suma totală planificată ajunge la 5.814 lei.

Prin raportare la venitul salarial de 5.820 lei, rezultă că obiectivul de economisire este fezabil, diferența rămasă nealocată fiind de 6 lei. Astfel, prietenul nostru își poate construi bugetul pentru luna T+3, astfel încât să își acopere cheltuielile estimate și, în același timp, să economisească suma propusă.

Pentru o mai bună organizare a bugetului, cheltuielile identificate în etapa de monitorizare sunt evidențiate distinct, în funcție de natura și destinația acestora. Această structurare permite urmărirea separată a principalelor categorii de cheltuieli și oferă o imagine mai detaliată asupra modului de alocare a venitului. Structura bugetului poate fi analizată și în funcție de destinația cheltuielilor, acestea fiind încadrate în nevoi, dorințe și economii.

Figura 4. Bugetul personal planificat pentru luna T+3

Sursa: realizare proprie conform aplicației Educație Financiară by FABBV

În bugetul planificat pentru luna T+3, nevoile însumează 4.600 lei, reprezentând 79,1% din venitul lunar. În această categorie sunt incluse cheltuielile cu chiria, întreținerea locuinței, utilitățile, alimentele, transportul, abonamentele, precum și cele aferente sănătății și îngrijirii personale. Dorințelor le sunt alocați 714 lei, respectiv 12,3% din venit, această categorie cuprinzând cheltuielile pentru recreere, restaurante, îmbrăcăminte și încălțăminte. Pentru economisire a fost planificată suma de 500 lei, reprezentând 8,6% din venitul lunar.

După întocmirea bugetului pentru luna T+3, prietenul nostru poate urmări pe parcursul lunii modul în care acesta este realizat efectiv. Aplicația permite compararea valorilor planificate cu cele înregistrate în realitate pentru fiecare categorie de venituri și cheltuieli, facilitând identificarea eventualelor abateri față de bugetul inițial planificat. Astfel, se poate observa dacă planul a fost respectat integral sau dacă au intervenit modificări determinate de variația veniturilor ori a cheltuielilor. Această etapă este importantă pentru evaluarea gradului de realizare a bugetului și pentru fundamentarea eventualelor ajustări în perioadele următoare.

La finalul lunii, comparația dintre valorile planificate și cele realizate oferă o imagine asupra gradului de execuție a bugetului și permite identificarea categoriilor în care cheltuielile efective au fost mai mari sau mai mici decât cele estimate.

Cum economisim?

În general, suntem tentați să facem cumpărături „la reducere”, deoarece acestea ne dau senzația că economisim bani. Dar dacă analizăm situația cu mai multă atenție, s-ar putea ca suma de bani „economisită” să fi fost deja cheltuită. Fie cumpărăm mai multe bucăți din același produs vândut la reducere și, ajungând acasă, realizăm că nu aveam nevoie de o cantitate atât de mare sau că nu putem consuma o cantitate atât de mare dintr-un produs perisabil, fie alocăm suma „economisită” către o altă destinație care nu figura inițial pe lista noastră de cumpărături. În cele din urmă, realizăm că din economia făcută nu a mai rămas nimic.

Un alt exemplu: la finalul lunii, constatăm că ne-a mai rămas în cont o sumă de bani după ce am efectuat toate cheltuielile planificate. Ne bucurăm, deoarece considerăm că am economisit acei bani. Ce s-a întâmplat, de fapt, a fost că am cheltuit mai puțin decât suma de bani încasată, motivele fiind diverse, ca de exemplu, s-a amânat o plată pe care o planificaserăm pentru luna respectivă. Prin urmare, surplusul de bani înregistrat a fost, în această situație, unul întâmplător.

Economisirea reprezintă un proces conștient care presupune acumularea unei sume de bani într-un anumit interval de timp, cu un anumit scop, pentru satisfacerea unor nevoi, dorințe sau obiective financiare viitoare, ca de exemplu, achitarea avansului în vederea achiziționării unei locuințe sau a unei mașini, constituirea unui fond de urgență pentru cheltuieli neprevăzute, achiziționarea unui circuit turistic în țări exotice etc.. Cea mai simplă modalitate de economisire este „să punem bani deoparte”, fie că îi economisim în contul curent, îi punem în pușculiță sau îi ținem „la saltea”. Există câteva dezavantaje ale acestor moduri de a economisi bani. Păstrând banii în contul curent, vom fi tentați să-i cheltuim. Dacă îi punem la saltea, puterea lor de cumpărare va scădea sau pot fi furați. O alternativă este să depunem sumele de bani la bancă, într-un cont de economii. Astfel, economiile noastre vor fi mai bine protejate și, în plus, vom beneficia de dobândă.

Prietenul nostru și-a stabilit un nou obiectiv financiar: economisirea lunară a sumei de 500 lei, timp de 10 ani, într-un cont de economii, care oferă o rată a dobânzii de 2% pe an. Aplicația noastră va calcula suma pe care prietenul nostru o va avea în cont peste 10 ani (Figura 5).

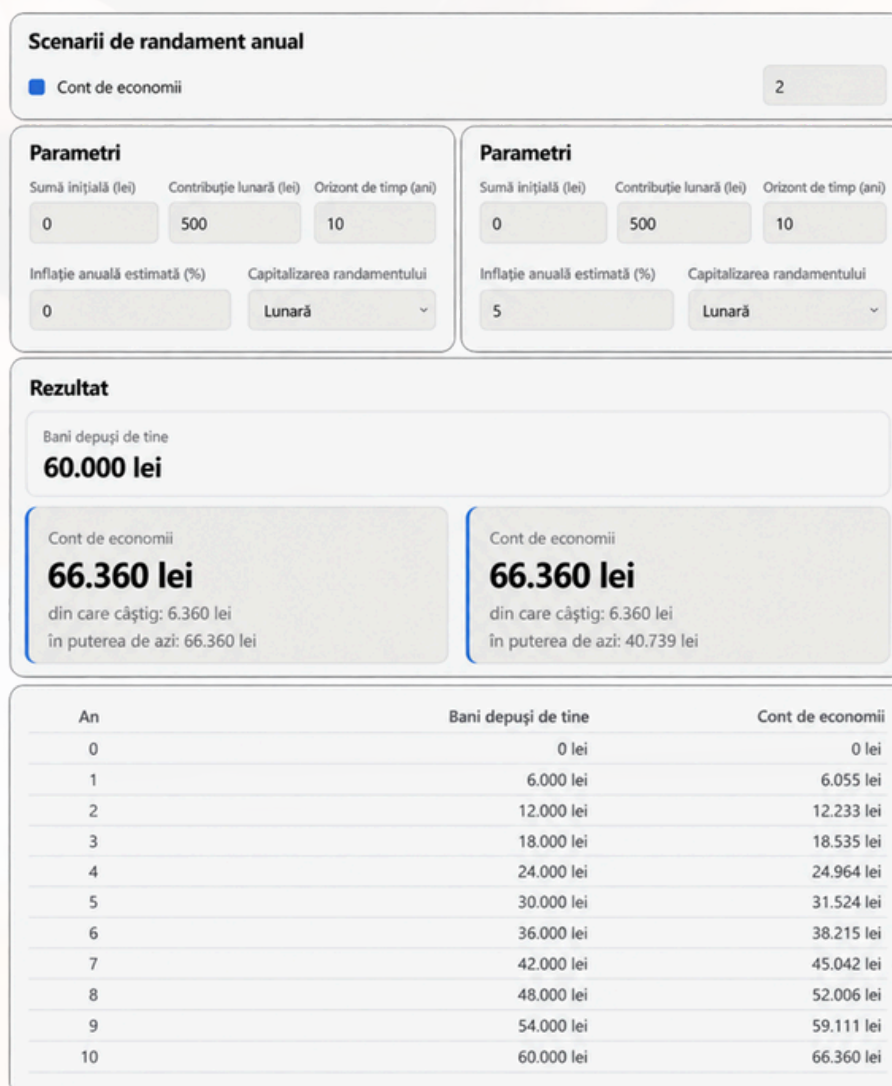
Astfel, în cei 10 ani, contribuțiile proprii însumează 60.000 lei, corespunzător economisirii lunare a 500 lei.

În condițiile unei rate anuale a dobânzii de 2% și ale capitalizării lunare a dobânzii, suma acumulată în contul de economii ajunge la 66.360 lei, diferența de 6.360 lei reprezentând câștigul obținut din dobândă. Comparativ cu păstrarea aceleiași sume într-un cont curent, fără dobândă, utilizarea unui cont de economii permite acumularea unei sume mai mari, ca urmare a dobânzii obținute și a capitalizării acesteia.

Pentru a evidenția și efectul inflației asupra economiilor, sunt analizate două scenarii. În primul scenariu, în absența inflației, suma de 66.360 lei acumulată la sfârșitul perioadei își păstrează aceeași valoare exprimată în puterea de cumpărare de astăzi. În cel de al doilea scenariu, presupunând o rată anuală a inflației de 5%, valoarea nominală acumulată rămâne de 66.360 lei, însă aceasta este echivalentă cu 40.739 lei în puterea de cumpărare de astăzi.

Compararea celor două scenarii evidențiază faptul că dobânda contribuie la creșterea valorii nominale a economiilor, în timp ce inflația reduce puterea de cumpărare a sumelor acumulate. Prin urmare, atunci când evaluăm rezultatul unui proces de economisire pe termen lung, este relevant să avem în vedere atât suma acumulată și câștigul din dobândă, cât și valoarea reală a sumei acumulate la finalul perioadei.

Figura 5. Evoluția economiilor pe o perioadă de 10 ani și impactul inflației asupra puterii de cumpărare

Avem o cunoștință care și-a propus să economisească bani timp de un an pentru a pleca anul viitor într-o croazieră care o va costa 10.000 lei. Ea nu știe, însă, ce sumă să economisească în fiecare lună pentru a-și atinge obiectivul. Aplicația noastră va calcula această sumă (Figura 6).

Într-un prim scenariu, presupunem că sumele economisite sunt păstrate într-un cont curent, care nu oferă dobândă. Pentru acumularea sumei de 10.000 lei în 12 luni, este necesară economisirea a 833 lei lunar. Într-un al doilea scenariu, presupunem că sumele sunt depuse într-un cont de economii care oferă o rată anuală a dobânzii de 2%. În acest caz, contribuția lunară necesară pentru atingerea aceluiași obiectiv se reduce la 826 lei.

Figura 6. Suma lunară necesară pentru atingerea obiectivului financiar în funcție de dobânda aferentă economiilor

Obiectivul tău				Rezultat	
Sumă țintă (lei)	Termen (luni)	Sumă deja economisită (lei)	Dobândă cont economii (%/an)	Sumă necesară lunar	Durată
10000	12	0	0	833 lei	1 an

Obiectivul tău				Rezultat	
Sumă țintă (lei)	Termen (luni)	Sumă deja economisită (lei)	Dobândă cont economii (%/an)	Sumă necesară lunar	Durată
10000	12	0	2	826 lei	1 an

Capitalizarea dobânzii
Lunară

Sursa: realizare proprie conform aplicației Educație Financiară by FABBV

Comparând cele două scenarii, se evidențiază faptul că existența unei dobânzi aferente sumelor economisite reduce contribuția lunară necesară pentru atingerea aceluiași obiectiv financiar. În cazul analizat, diferența este de 7 lei pe lună, suma necesară scăzând de la 833 lei la 826 lei. Diferența este relativ redusă, având în vedere atât orizontul de timp de numai un an, cât și nivelul de 2% al ratei anuale a dobânzii.

În cel de-al doilea scenariu, am considerat capitalizarea lunară a dobânzii, ceea ce înseamnă că dobânda acumulată este adăugată periodic la suma economisită și contribuie, la rândul său, la generarea dobânzii aferente perioadelor următoare. Efectul acestui mecanism devine mai important pe măsură ce perioada de economisire se extinde.

Un ultim aspect pe care dorim să îl aducem în atenție este economisirea în vederea constituirii unui **fond de urgență** pentru situații neprevăzute. În sondajul privind nivelul de alfabetizare financiară la nivelul Uniunii Europene, efectuat în perioada martie – aprilie 2023 și publicat în Flash Eurobarometer 525 (Monitoring the Level of Financial Literacy in the EU), se poate vedea care este nivelul de fragilitate financiară în România. La întrebarea „Dacă v-ați pierde principala sursă de venit azi, cât timp ați putea acoperi cheltuielile de subzistență fără a vă împrumuta sau schimba locuința?”, 25% dintre participanții la sondaj din România au răspuns că nu dispun de un fond de urgență, media înregistrată la nivelul Uniunii Europene fiind de 16%, și doar 23% dintre respondenți au declarat că dețin economii care le-ar asigura cheltuielile de subzistență pentru 6 luni sau mai mult, procentul fiind și de data aceasta sub media europeană de 33%. Această fragilitate financiară ne face vulnerabili în fața evenimentelor neprevăzute, a șocurilor care ne pot bulversa viața și care ne pot afecta și din punct de vedere financiar. De aceea, procesul de economisire este foarte important. Dacă, această îndeletnicire este dificilă pentru noi, considerând că nu avem suficienți bani „să-i punem deoparte”, putem să începem prin a economisi sume mici de bani cu care ne simțim confortabil și cu frecvență care ne este cea mai la îndemână. De exemplu, dacă în fiecare zi depunem în contul de economii câte 5 lei, în 5 ani vom economisi aproape 10.000 de lei. Dacă dublăm suma, vom acumula aproximativ 20.000 de lei. Totul este să stabilim un obiectiv, să fim conștienți de el, să facem un plan și să acționăm.